LIETUVIŲ S-GOS BRAZILIJOJ ORGANAS
LEIDZIA LIET. S-GA BRAZ.
Redakcijos ir Administracijos adresas:
„LIETUVIS"
Rua Bandeirantes, 474,
Caixa Postal, 1764.
São Paulo — Brasil.

LIETUVIS

JORNAL LITHUANO

Prenumeratos kaina:
Brazilijoj metams 12 milreisu, pusm 6 milreisai.
Užsienin metams 20 milr. pusm. 10 milreisai.
Atskiras numeris 300 reisu
Redakcija atidaryta nuo 12 iki 4 v. v.
Redaktorius St. Vancevičius.
Atsakomasis redaktorius
Dr. Egaz Muniz.

10-ti MET. | SÃO PAULO, 1938 m. Sausio - Janeiro mėn. 8 d. | NR. 2 (470)

Japonija kaltina Anglija ir Jungtynes Amerikos Valstybes!

Italija išstojo iš Tautų S-gos, Anglija linki jai laimingos kelionės...

Kodėl vaikai dar maži būdami pamiršta savo tėvus?

Vaikai yra laimingos tėvų senatvės viltis. Mes džiaugiamės, esame linksmi, matydami, kad tarp mūsų senstančių maišosi ir maži ateities pasaulio atstovai — graži naujoji žmonių karta.

Vos tik vaikas atveria akis šiame pasaulyje, tėvai jam paaukoja visus savo vargus ir rūpesnius. Jie atiduoda jam viską, ką tik turi: meilę, turtus. Dėl vaiko tėvai aukojasi ir, jeigu reik, neretai į pavojų stato ir savo gavybę. Bet ar visumet tie lepinami pribuišiai būna dėkingi savo tėvams? Tūkstančiai tėvų su širdgėla skundžiasi, kad ne.

Man teko būti mokytoju Vilniaus krašte ir laisvojoj Lietuvoj, o čia Brazilijoj, nors fabrike dirbdamas, taip pat seku jaunosios kartos auklėjimą, ir matau daug skirtumų.

Malonu, kada paūgėjęs 10 — 12 metų vaikas jau stengiasi užvaduoti savo motiną ar tėvą, kada dėl to tėvai lengviau užmiršta savo vargus ir motina jau ilsena nuo darbo tirpstančias rankas. Koks džiaugsmas tėvams, kokia laimė visai tautai! Bet... Kiek Lietuvoje tos džiaugsmo valandos buvo dažnos, tiek čia jos labai retai kada užklysta. Čia daugelis to amžiaus vaikų jau nebenori pripažinti savo tėvų už tėvus. Grįžę iš gatvės kalbina tėvus svetima kalba. Pagaliau vaikas tampa visai lyg svetimas. O kodėl taip yra?

Dažniausia patys tėvai, gerai ne susivokdami ką darą, duoda šiai blogybei pradžią. Svetimoj šaly tėvai kartais patys dar kūdikystėje kalbina savo vaikus iškraipytais svetimos kalbos žodžiais visai nenujausdami, kad nuskriaudžia savo vaiką pamindami gimtosios kalbos teises ir kad, kartu su skiepinamoms svetimybėms kūdikio sieloje jie įdiegia ir jo gimdytojų negerbimo šaknis. Juk nė vienas žmogus savo jausmų, savo pergyvenimų, kančių ir meilės neperduos kitam svetima kalba taip puikiai, kaip savąja! Todėl, norėdami vesti savo vaikus šviesios ateities keliu ir būti mylimais tėvais, mylėkime juos savo lietuviška meile, kalbinkime tik savąja kalba. Su laiku svetimos kalbos jie išmoks greičiau ir teisingiau negu mums dažnai nesuprantamus žodžius keverzojant. Kai vaikai paauga, leiskime juos į lietuviškas mokyklas, kur jie dar labiau pajus tėvų ir Tėvynės meilę, dar geriau išmoks savą ir tos šalies kurioje mes gyvename, kalbą ir užaugę bus paguoda savo tėvams.

Dar nereikia pamiršti mokslininkų tvirtinimus, kad mūsų lietuviškoji kalba yra labai turtinga žodžiais ir švelniais išsireiškimais. Del to lietuviai sugeba apdainuoti viską, ką tik jaučia, mato, girdi ir mąsto... O lietuvė motina savo meilę kūdikiui sugeba perduoti tik liūliuodama jį lietuviškais lopšinės dainos žodžiais Štai kodėl ištautėjančių, savo kalbos negerbiančių lietuvių vaikai taip greit išsižada savo tėvų ir senatvėje ligoj ar nelaimėj juos neretai visiškai apleidžia.

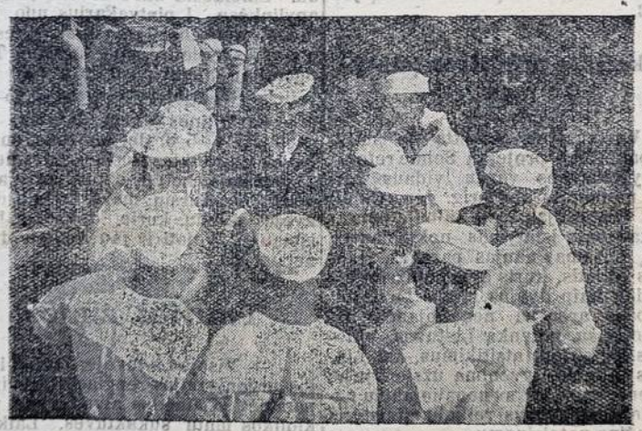
Gimtoji kalba yra didžiausias ryšys, kuris suriša ne tik tėvus su vaikais, bet ir visą tautą savųjų meilės ir dėkingumo ryšiais. O kas negerbia savųjų, tas tuo labiau nemoka gerbti svetimų ir bet kurioj visuomenėj toks žmogus bus svetimas.

P. Aškelis.

Sunaikino 6 Japonų orlaivius.

Reuterio telegramų agentūra iš Londono praneša, kad sausio 5 d. kelli kiniečių karo lėktuvai bombardavo ir sunaikino Wan-Han mieste japonų aerodromą. Iš buvusių ten japonų orlaivių šeši buvo visai sudaužyti.

Taip pat praneša, kad sausio 3 d. kiniečių lėktuvai nuskandino du didelius japonų karo laivus.

Pamoka laive.

Lietuvos jūrininkai Klaipėdos uoste susipažįsta su laivo įrengimu ir jo valdymu.

Italija nervuojasi.

Pastaruoju metu Musolini — Hitlerio kombinacijos sutinka vis didėjantį Prancūzų — Anglų vieningumą, kuriuos atvirai ir pusiau atvirai paremia dauguma kitų Europos valstybių. O nesenai ir Amerikos prezidentas Rooseveltas aiškiai pasisakė prieš imperialistų užgaidas. Kad padaryti spaudimą į Europos politikus, didžioji Italijos fašistų taryba patarė Musoliniui pasitraukti iš Tautų Sąjungos, Anglija tuo tarpu Italijai linki «laimingos kelionės»... Mat, sako, gydytojai gelbėdami visą organizmą tyčioms nupjauna vieną kitą nepagydomą jo narį.

Meksika liko be duonos.

Sausio 5 d. Meksikos duonos kepyklų darbininkai paskelbė visuotiną streiką. Kai kurie miestai duonos jau pritrūko. Kepėjai reikalauja pakelti atlyginimą, darbinių rūbų ir sutartimis garantuoto pastovaus darbo. Kai kuriose vietose kilo net susirėmimų su streiklaužiais, bet streikininkai visur vieningai laikosi ir tikisi streiką laimėti.

Uždarė žydų organizacijas.

Vokietijos vyriausias policijos šefas uždarė visoje Vokietijoje žydų organizaciją — «Izraelitų Draugų Sąjungą». Tos visame pasaulyje paplitusios žydų organizacijos centras yra Bazelio mieste Šveicarijoj.

Respublikos Prezidentas išvyko į Rio Grande do Sul.

Respublikos prezidentas Getulio Vargas specialiu hidroplanu sausio mėn. 6 d. kartu su savo šeima ir keliais palydovais išvyko į Rio Grande do Sul. Jo Eksc. kelionės tikslas yra aplankyti savo tėviškę, pietinius Brazilijos estadus ir kartu su Argentinos prezidentu Augustinu Justo dalyvauti pašventinime pamatų tarptautinio tilto, kuris eis per upę Uruguay Porto Alegre mieste, kur prezidentas žada kiek ilgiau užtrukti, buvo suruoštos didžiausios sutikimo iškilmės su kariuomenės paradu.

Sekmadienį įvyksta Brazilijos ir Argentinos vienybės demonstracija.

Sekmadienį apie 7 val. ryto Prez. G. Vargas išvyksta į Poso de los Libres. Ten atvyks ir Argentinos prez. Justo. Apie 9 val. ryto įvyks tarptautinio tilto pašventinimas, o vėliau bendri iškilmingi pietūs. Brazilijos ir Argentinos spauda tiesiog džiūgauja, kad šis abiejų šalių prezidentų susitikimas bus reikšmingas ne tik politiniame, bet ir ekonominiam gyvenime. Tai būsianti tikra Brazilijos ir Argentinos vienybės demonstracija.

Japonai kaltina Angliją ir J. A. V.

Sausio mėn. 1 d. japonų žurnale «Maizo», kuris leidžiamas Tokio mieste, Admirolas Suetzugu smarkiai apkaltina Angliją ir Jungtines Amerikos Valstybes už teikimą Kinijai pagelbos kare prieš Japoniją. Jis toliau įrodinėja, kad Japonija niekumet nenorėjusi pavergti Kinijos ginklu. Japonijos kaip kultūringiausios geltonosios rasės atstovės, vyriausias tikslas esąs sujungti visus geltonuosius, kad bendromis jėgomis lengviau būtų pasipriešinti baltiesiems išnaudotojams.

Jis tvirtina, kad Anglija su J. A. V. begindamos savo biznį Azijos žemyne išprovokavusios Kinų-Japonų karą ir dabar remiančios Kiniją tuo būdu dar labiau pakurstydamos liepsnojantį laužą. Japonija Kinijai karo dar nesanti paskelbusi, bet jei Anglija ir J. A. V. ir toliau jį provokuos admirolas Suetzugu tvirtina, kad japonai būsią priversti iš tikro išeiti į kovą, kuri neužilgo pavirsianti karu spalvuotųjų rasių su baltaisiais.

Kaip keista, kad dabartinis Kinų-Japonų karas labai primena Vilniaus užgrobimą. Ir Lenkija tada tvirtino, kad karo su Lietuva nenori. Ne jaugi ir japonai mano įtikinti pasaulį, kad iššudymas šimtų tūkstančių Kinijos gyventojų ir kariuomenės, už grobimas didžiausių miestų ir sunaikinimas neapkainuojamos vertės turtų yra tik žaislas. Ir kokį dar kitokį karą jie žada pradėti?

Išrasti naujį siūlai.

Brazilijos inž. agronomas Josė Watzl sausio 5 d. žemės ūkio min. p. Fernando Costa pristatė savo naują išradimą, būtent, iš bananų ir abakaši lapų pagamintus siūlus. Tie siūlai esą gana stiprūs ir iš jų galima austi gražius ir vertingus audeklus. Ministeris naują išradimą užgyrė ir pažymėjo, kad Brazilijai šis išradimas bus labai naudingas.

Artėja naujas krizis.

J. A. V. vyriausybė rimtai susirūpinusi kas kart vis sparčiau didėjančiu bedarbių skaičiumi. Šiuo metu visoje šalyje yra šelpiama 1.677.000 bedarbių. Praeitą gruodžio mėn. jų šelpimui išleista 1.520.000 dolerių, šiam mėnesiui esą paskirta 1.680.000, o vasario mėnesiui ši suma teksią padidint iki 2.900.000 dolerių. Kai kurie ekonomistai pranašauja, kad tai esąs ženklas besiartinančio naujo ekonominio krizio.

LIETUVOJE

Pradėjo išnaudoti didelį durpyną.

Jūrės urėdijoje, Runkių gir-joj šiemet pradėtas išnaudoti Raudonplynio durpynas, turįs 205 ha bendro ploto. 50 ha anksti pavasarį buvo nusausinta, iškirstas miškas, parengtas plantavimas ir spėta pagaminti apie 500 tonų durpių.

Ateinančiais metais numatoma durpių kasimą dar padidinti.

Šį durpyną išnaudoti yra labai patogu, nes siaur, geležinkeliukas iš Kazių-Rūdos stoties eina pro pat durpyną.

Numatoma įpaireigoti tekstilės pabrikus daugiau vartoti vietinių Vilnų.

Dabar per metus iš užsienių į Lietuvą įvežama už apie 10 mil. lt. vilnų žaliavos tekstilės fabrikams, o vietoje pagaminamų vilnų fabrikai sunaudoja vos už 100 tūkst. lt. Fabrikai nurodo, kad Lietuvoje pagamintos vilnos pramonės reikalams netinkančios.

Kadangi už milijonus litų reikia vilnų kasmet įvežti, kurių bent dalį krašte galima pasigaminti, tai Žemės ūkio rūmai į tai atkreipė dėmesį, būtent, susirūpinta kelti avių ūkį: gerinti avių veislę, mokyti ūkininkus kaip gaminti geresnės rūšies vilnas, kaip jas parengti parduoti ir t. t. Kai jau vilnų rūšis bus pagerinta ir daugiau bus jos pagaminama pramonės reikalams, tai tada numatoma atatinkamu įstatymu įpareigoti tikstilės fabrikus, kad jie tam tikrą procentą žaliavos sunaudotų vietos gamybos.

Avių ūkiui paskatinti jau šį rudenį įsteigti 24 vilnų supirkimo punktai ir „Drobė“ tuose punktuose vilnas supirkinėja.

Už kultūrinių avių vilnas mokama ligi 5 lt. ūž 1 kg.

Avių ūkis bus plečiamas ir propaguojamas pirmiausiai tuose rajonuose, kur nėra išsiplėtusios kitos ūkio šakos, žemė nederlinga, smėlėta ir t. t.

Vištos rekordistės Lietuvoje.

Šiemet Pienocentras, padėdamas vištų ūkiui, padovanojo kontroliuojamiems paukščių ūkiams 60 veislinių leghornų veislės gaidžių. Šiuo metu visame krašte veikia 82 kontroliuojami paukščių ūkiai, kurių svarba mūsų krašto paukštininkystei yra labai didelė. Kontroliuojamuose vištų ūkiuose kasmet daroma veislinės medžiagos atranka. Veislei paliekamos tik dėsliausios vištos. Šiemet paliekamos tik tos vištos, kurios pirmais metais padėjo nemažiau 125 kiaušinių. Vištos, dedančios mažo svorio kiaušinius, taip pat bus išskiriamos, paliekant tik tokias, kurios neparastai dėslios. Jau yra ir vištų rekordisčių Lietuvoje. Pvz., pernai dėsliausia leghornų veislės višta padėjo 319 kiaušinių.. Šiemet rekordas kiek mažesnis, bet vis dėlto prašoka tris šimtus, būtent, 311 kiaušinių. Rekordistės vištos yra Kretingos pranciškonų kontroliuojamame vištų ūkyje. Pernai visuose kontroliuojamuose vištų ūkiuose buvo tiktai dvi vištos, padėjusios daugiau kaip 300 kiaušinių. Šiemet tokių vištų rekordisčių jau yra 3.

Pakeistas pilietibės įstatymas.

Vyriausybės pateiktą šio įstatymo pakeitimo projektą Seime referavo vyriausybės vardu vidaus reikalų ministeris ats. brig. gen. Čaplikas. Pranešėjas savo kalboje pabrėžė, kad pats įstatymas nekelčiamas, o tik įnešamas naujas paragr.: „Lietuvos pilietis, kuris gyvena užsienyje daugiau kaip dvejus metus be užsienio paso, arba su negaliojančiu užsienio pasu, netenka Lietuvos pilietybės, išskiriant atsitikimus, kai Lietuvos piliečio gyvenimą užsienyje be užsienio paso ar su negaliojančiu užsienio pasu vidaus reikalų ministeris pripažins pateisinamu.

Šie asmenys gali atgauti Lietuvos pilietybę šio įstatymo nustatytomis sąlygomis ir tvarka“. Iki šiolei, toliau pareiškė ministeris, buvo tokia tvarka, kad Lietuvos pilietis, nenustodavo. Pasišalinęs nuo kariuomenės ar kitų valstybinių pareigų, išlaukdavo tam tikrą laiką užsieniuose, o grįžęs būdavo nubaustas nedidele slenos peržengimo ar kuria kita bausme ir vėl pasilikdavo piliečiu.

Kaimyninėse valstybėse tokiam piliečiui, paprastai, atimama pilietybė, ir jis ištremiamas. Mes ligi šiol tuos piliečius, kurie pasišalina dėl karinės prievolės vengimo ar je, žino, kur yra Lietuvos pasiuntinybė ir konsulatas, bet nesiregistruoja, nes žino kad ir po metų kitų grįžęs, pilietybės nepraras. Pagal šį įstatymo projektą tokie žmonės į piliečius vėl galės būti priimti, kai jie įrodys savo nekaltumą ir kai vidaus reikalų ministeris pripažins jų nesiregistravimą. Šitas įstatymo pakeitimas yra reikalingas ir naudingas mūsų kraštui, — baigė aiškinti vidaus reikalų ministeris ir prašė Seimą jį priimti.

Šalčiai ir pugos.

Žiema Lietuvoje šiemet prasidėjo jau lapkričio mėn. pabaigoje, gruodžio mėn. pradžioje jau siautė sniego pūgos, kad vietomis buvo sukliudytas net autobusų susisiekimas. Gruodžio pirmomis dienomis Lietuvoje šalčiai siekė nuo 2 iki 15 laipsnių. Po kelių dienų Nemune pasirodė ižas ir netrukus upės ir ežerai apsidengė ledu. Šalčiausia buvo Šiaulių ir Biržų apylinkėse. Į pietvakarius nuo Lietuvos oras tebesilaiko kiek šiltesnis, o į rytus ir šiaurę daug šalčiau. Taip Suomijoj šalčiai pasiekė net 30 laipsnių, o Švedijoj ir Norvegijoj 15—24.

Paskutinės žinios skelbia, kad gruodžio 4—5 d. del gausaus sniego buvęs nutrauktas susisiekimas net su 23 miestais, kelyje užpustyta 9 autobusai, o Kuršių marėse įšalę daug žvejų laivelių, kurie anksčiau buvo išplaukę žvejoti ir jau kelinta diena nebegrįsta.

Ivairios žinios.

— Visoje Lietuvoje šiauliai ir kitos organizacijos rengiasi iškilmingai paminėti Klaipėdos atvadavimo penkiolikos mntų sukaktuves. Laikraščiuose labai daug rašoma apie Klaipėdą, ruošiamos paskaitos ir kt.

— Gruodžio 5—6 d. Kauno įvyko didžioji žiemos pagalbos rinkliava. Rinkikai vaikščiojo po butus ir rinko aukas — pinigus ir daiktus. Iš surinktų aukų šialpiami našlaičiai, bedarbių šeimos ir kiti dėl darbų sumažėjimo ir žiemos šalčių nelaimių ištikti gyventojai.

— Balys Giedra iš Marijampolės ir Edvardas Ruseckas iš Kauno gavo garbės pažymėjimus už savo konkursinius referatus «Kaip pasaulio tautos gali įvykdyti visuotinį nusiginklavimą». Konkursą buvo surengusi Amerikos «Naujosios istorijos draugija» — The New History Society.

— Ir Lietuvoje pasitaiko mėgstančių po keletą kartų apsivesti. Tūlas A. Satkauskas iš Jonavos 1918 m. pirmą kartą susituokė Kapčiamiesčio bažnyčioje, o 1928 m. Kaune susituokė su kita. Bet pirmoji žmona sužinojo ir kilo skandalas. Bažnytinė vyriausybė antrasias jungtuves paskelbė netikromis ir Satkauska apkaltino už dvipatystę-bigamiją, o Kaunv Apyg. Teismas jį nubaudė 6 mėn. kalėjimo.

— Vyr. linų ir pakulų kontrolierius pranešė linų supirkimo punktams kad už Šiaurės Lietuvos mirkytų linų kilogramą būtų pradėta mokėti po 1,3 Lt. Numatoma, kad netolimoje ateityje linų eksportą į užsienius bus galima išplėsti.

— Lietuvon buvo atvykę graikų valdžios atstovai, kurie su mūsų atitinkamomis įstaigomis vedė prekybos derybas. Derybos pavyko ir gruodžio mėn. 1 d. buvo pasirašytas susitarimas.

— Lietuvoje eina kova dėl civilinės metrikacijos. Seimas ruošiasi išleisti civilinės metrikacijos įstatymą, o kunigai parapijose renka parašus ir siunčia prašymus Seimo peticijų komisijai, kad civilinės metrikacijos neįvestų. Įvedus civilinę metrikacija, aišku, parapijose netik pašlytų klebonų valdžia, bet išslystų iš kunigų rankų ir gausūs pajamų šaltiniai.

TIK «LIETUVY» PASISKELBĘS TAMSTA TURĖSI IŠ SKELBIMO NAUDĄ. SKELBIMU KAINOS PRIEINAMIAUSIOS.

M. B. Lepickis. Vertė L. Jakiūnaitė.

Amazonės sritis.

(Tąsa iš 1 nr.).

Padėtis buvo tragiška, bet kuomet apačioj dėl nežinomos priežasties iškilo gaisras ir laivui ėmė grėsti dar didesnis pavojus dėl didelio kiekio vežamo benzino, kuris kiekvienu momentu galėjo užsidegti ir visiš kai sunaikinti mūsų laivą. Pastebėjęs naują pavojų, kapitonas Clementino Yuca, jau kartą perspėtas, sušaukė visus vyrus ir liepė pasiruošti žmones į išlipimą į gelbiamąsias valtis ir plaukimą į netoliese matomą krantą. Su nepasitikėjimu pažvelgėme į didžiulėmis selvomis padengtą krantą ir ėmėme krauti dar neišmestus į vandenį daiktus. Po ilgos ir gana aštrios kalbos su kapitonu, pavyko mums iškrauti į valtis visą bagažą, o taip pat net ir savuosius daiktus. Laivą palikome jau beveik saulei leidžiantis. Negalėjome apsistoti pirmoje geresnėje vietoje, nes džiunglėse galėtų mus suėsti jei ne jaguarai tai armijos moskitų. Privalėjome ieškoti kur nors žmogaus apgyventos vietos. Plaukėme toliau tada silpna ir maža valtele didžiomis ir neramiomis didžiausios pasaulyje upės bangomis ir su neapykanta žiūrėjome į pro šalį plaukiančius medžių kamienus, kurių tik men kas susidūrimas su mūsų valtimi galėtų nugramzdinti mus visus į dugną. Galutinai viską pribaigtų besočiai kro kodilai. Tačiau nepametėm vilties ir gelbėjančių minčių nė minutei. Laike didelių liūčių ir kitų pavojų iš mūsų krūtinių išplaukė išmintinga ir sena daina: „Nors audros siaučia aplink mus“... Nors žemė žeme, tačiau ir Amazonės vandens ir krantai išgirdo šį mūsų balsą.

Po penkių valandų kelionės pamatėme švieselę ir netrukus prisikapstėme iki kranto, ant kurio matėsi kažkokia trobelė. Pasirodė, kad atvykome į vietą, vadinama San Jeronimo. Gyveno ten ne kažin koks Manuel Maira, savininkas keliolikos indėnų vergų, kurie jam gaudė didžiules žuvis ir rinko kaučuką. Apsistojome jo nuošalioje ir svetingoje trobelėje. Mūsų ir dar kitų nukentėjusių buvo iš viso 35 asmenys.

Naktį praleidome labai neramiai. Visą laiką mūsų ausis siekė paslaptingi garsai baisiosios Amazonės džiunglės, o taip pat nesuskaitomi legijonai moskitų kiaurino mūsų odą. Rytą ėmėme žiūrinėti mūsų maisto produktus, kurių, nelaimei, galėtų užtekti tik vienai dienai. Tačiau mūsų laimei, San Jeronymo buvo labai daug kiaulių ir raguočių, todėl dėl maisto neprisiėjo sau kvaišinti galvos. Blogiau buvo mums dėl taip netikėtai pertrauktos kelionės tęsimo. Šioje vietoje laivai pasirodo tik vieną kartą per mėnesį. Taigi, mums reikėjo laukti pagalbos tik po kokių keturių savaičių. Betgi mes turėjome didelę laimę, nes tuo laiku didžiulis Norddeutscher Lloyd išsiuntė vieną savo prekinių laivų iš Bremeno į Iquitos su tikslu įsteigti Amazonėje konkurencijos linją. Šis laivas atplaukė į San Jeronymo į antrąją dieną po mūsų sudužimo. Apie trečią valandą po pietų atlėkė uždusęs indėnas ir laužyta portugalų kalba pranešė, kad netoliese matosi laivas Išbėgome visi į krantą ir pasidarę iš rankšluošėių vėliavėles ėmeme signalizuoti Morsės abecėle: „S. O. S.“ Iš pradžių laivas nesuprato kame dalykas, ir mūsų ženklus ir šauksmus jie palaikė džiaugsmu vokiečių kolonistų, kuriuos tikėjosi sutikti Amazonės krantuose. Pagaliau mūsų žmonių šauksmai, kurie buvo išsiųsti su valtimi į upės vidurį, įtikino juos, kad tai yra visai kas kita ir reikalauja sustabdyti mašinas. Aišku, kapitonas sutiko paimti nukentėjusius ir atvežti į tokią vietą, kur jie galėtų jaustis be pavojaus. Su pagalba Manoelo Moïros indėnų „pernešėme savo daiktus į valtį ir pervežėme juos į vokiškąją „Opheliją“. Po savaitės laiko pribuvome laimingai nors ir ne patogiai, iki Iquitos.

PERŪ MONTANIJOJ.

Visą rytinę Perū dalį, apdengtą didžiulėmis giriomis ir išvagotą gilio mis ir plačiomis upėmis, Pietų Amerikoj vadina — Montanija, arba miškų kraštu. Tai yra didžiulis žemės plotas, kurio paviršius siekia apie pusę milijono kvadratinių kilometrų. Tuo se milžiniškuose plotuose su blogais susisiekimo keliais, sulig valdžios apskaičiavimu *), gyvena apie šimtas tūkstančių truputį civilizuotų, daugumas baltųjų žmonių. Skeptikai, kurių niekur netrūksta, tvirtina, kad, norint turėti tikrą gyventojų skaičių reikia valdžios nustatytą skaičių sumažint maždaug 50%.

Perū Montanijos sostine yra Iquitos, turintis apie 20.000 gyventojų miestelis, naujai atrodąs ir esantis kairiajam Amazonės šone. Šis miestelis primena savo išvaizda Europos miestelį, tik trūksta kanalizacijos.

(Bus daug.)

*) Statistika negalioja.

Išėjo Naujas „Mažųjų Pasaulis“.

Reikalaukite visuose kioskuose, pas lietuviškų laikraščių išnešiotojus ir „Lietuvio“ redakcijoj. Tai gražiausias ir įdomiausias Pietų Amerikos lietuvių laikraštis — revista, kurį pamėgo ne tik vaikai, bet ir suaugusieji. Į užsienius ir interiorą siuntinėjamas gražiuose vokuose. Adresas; Rua Bandeirantes 474, Caixa postal 1764. S. Paulo.

Tas labai nuskriaus savo mažuosius, kuris nenupirks Jiems 4-5 Nr. «MAŽŲJŲ PASAULIS». Šio numkaina 0$800. Norint, kad pasiųstume į užsienį reikia mokėti dvigubai.

Red. ir Administracija.

Gerb. „Lietuvio“ Prenumeratoriai ir Skaitytojai!

Pastaruoju metu jau keli „Lietuvio“ prenumeratoriai pinigus už lai kraštį prisiuntė paprastame laiške, o vienas rašo, kad pinigus į laišką įdėjo, bet laiške jų nėra. Todėl prašome visus pinigų siuntėjus pinigus siųsti tik piniginiam registruotam laiške t. y. atskirai per paštą. Kaip tai padaryti nurodys valdininkas pašte, iš kurio pinigus siųsite. Jau kitame numeryje pradėsime skelbti už 1938 metus užsimokėjusių «Lietuvio» skaitytojų pavardes. Kuris rasite paskelbtą savo pavardę, žinokite, kad jūsų pasiųstus pinigus jau gavome.

Kas prisiųs penkias prenumeratas, šeštą gaus veltui.

«Lietuvio» Red. ir Admin.

Foto H. Vagneris.

Vagnerių namai Villa Zelinoje.

Redakcijoj yra laiškai:

Juozas Adžgauskas, K. Bratkauskas, A. Puida, A. Suokis, Jonas Žilinskas, Juozui Žilinskui, Edvina Sakalauskienė, Jonas Dudorenko, Stanislawa Klimaszewska, Aleksas Jankauskas, S. Baerūnas (siuntinys), Juozui Kaminskiui, Jonui Sakalauskui, L. Barauskui, A. Amenavičium, S. Asadauskui — spausdiniai, S. Steponaičiui, A. Slažimskui. P. Tasumiui, J. Tamalimui, P. Urbonui, J. Vingriui, K. Vasiliauskui, S. Vasiliauskui, J. Žilinskui.

Yra dar daug ir senų laiškų, kurie buvo skelbti anksčiau, bet adresatai neatsiėmė. Prašome atsiimti.

Dovanos „Lietuvio“ metiniams prenumeratoriams.

1938 metų metiniams «Lietuvio» prenumeratoriams skiriamos įvairios dovanos, kurios bus paskirstytos burtų keliu. Dovanų paskirstymas įvyks 1938 metų kovo 1 dieną. Iki tos dienos bus renkamos ir tvarkomos įvairios dovanos knygomis, visokiais vertingais daiktais, kitų laikraščių prenumeratomis ir t. t. Visi skaitytojai, norintieji dalyvauti dovanų paskirstyme privalo apsimokėti už laikraščio prenumertą iki vasario 1 dienos. Vėliau užsimokėjusieji 1938 m. dovanų paskirstyme nedalyvaus.

Iki gruodžio 15 dienos jau paskirtos šitokios dovanos:

1.	1 dovana 100$000	100$000
2.	2 dovanos po 30$000	60$000
3.	2 dovanos po 20$000	40$000
4.	Rašytojo M. Salčiaus „Svečiuose pas 40 Tautų“ 6 tom.	55$000
5.	Knyga „Pasaulio Lietuviai“	18$000
6.	3 „Išvien“ prenumeratos po 15$000	45$000
7.	viena „Dirvos“ prenumerata	15$000
8.	viena „Kario“ prenumerata	40$000
9.	viena „Jaunoji Karta“ prenumerata	35$000
10.	viena „Sviturio“ prenumerata	15$000
11.	4 Lietuvos Žemėlapiai po 10$000	40$000
12.	Albumas „Lietuva“	15$000
13.	10 knygučių rinkinys	10$000
14.	15 knygučių rinkinys	10$00$
15.	10 įvairių žurnalų rinkinys	5$000
16.	10 „ knygučių rinkinys	10$000
17.	20 „ „ „	10$000
18.	20 „ „ „	15$000
19.	20 „ „ „	15$000
20.	20 „ „ „	15$000
21.	20 „ „ „	15$000
Iš viso 30 atskirų dovanų už		583$000

Kitos dovanos bus paskelbtos vėliau.

SKAITYTOJU DĖMESIUI.

Pranešame visiems gerbiamiems skaitytojams, kad nuo gruodžio 1. dienos «Lietuvio» prenumeratą 1938 metams priimama šiuose vietose:

1. CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA rua Mauá, 207 (prie Luz stoties).
2. VILLA ZELINOJE pas p. Vagnerį ir Br. Šukevičių.
3. MOKOJE, VILLA ANASTAZIJOJE, VILLA BELOJE IR PARQUE DAS NAÇÕES pas vietos lietuvių mokyklų vedėjus.

BARAS IR RESTORANAS „LEÃO“,
Av. São João, 284 (prie Centr. Pašto) Tel. 4-4458.
Amerikoniška sistema, pigios kainos, pirmos rūšies virtuvė. Brahma chop — vietiniai ir užsienin. gėrimai. Karšti valgiai kiekvienu laiku. Canja espesial 1$500.

Mišķai, deimantai, auksas...

Rašo V. Merkevičius.

(tąsa iš 1 nr.)

Aplinkiniai paupių gyventojai, kurie dėl šeimyninio gyvenimo negalėjo kilnotis ir užsiimti deimantų ieškojimu, paliko tiktai ilgos metų virtynės garimpierių išgyventų nuotikių pasakojimus, sukurdami lyg tai panašius pasakojimus ar pasakas prilygstančias mūsų liaudies kūrybai. Taip pat yra užsilikę ir daug prietarų. Daug pasakojimų tekdavo išgirsti, būk tai yra tokių vietų, kuriose nuolatos girdėtis garsai, dažniausiai pasikartoją nakties metu. Vietinių manymu dažniausiai vaidenasi tenais, kur per nelaimingus atsitikimus užgriuvę duobės turi palaidoję garimpierius kartu ir su rastais deimantais, kuriais jie negalėję pasinaudoti Netoli nuo mūsų rancho buvo iškasta viena nemažo ploto ir gana gili duobė arti jos niekas nedirbo būk tai dėl to, kad joje esą užgriuvę keturi žmonės ir kitiems vėliau dirbus nesisekę. Didelę dalį dirbančiųjų su daro brazilai, jie tiki tiktai laime, bet ir prietarai lydi kiekviename žiugsnyje: niekados nepadeda po darbui sietų, kaip jų yra įsitikinta, dėžutes — piqua, kuriose sudeda surastus deimantus po pardavimui laiko atidarytas, mat, turi naujas ateiti. Tiki, kad jeigu jau kartą surastą deimantą numesi žemėsna, jau antru kartu jo niekas nebesuras. Nors mes šešiese dirbantieji prietarams netikėjome, bet iš tiesų, nakties metu girdėdavome įvairiausių triukų. Dažniausiai po lietų, arba šaltomis naktimis, kurios įpatingai skirtingos nuo arčiau esančių prie jūros vietų, išgirsdavome garsus, kurie eidavo iš kasamų duobių, lyginai, kad kas akmenis svaidytų. Iš pradžių nesupratę kas tai gali būti, nakties metu atsikėlę eidavome sekti, bet tamsiomis naktimis nieko nepastebėdavome, ryto metą supiltas akmenų krūvas visados radavome pirmykščioje padėtyje. Atėjus pavasario laikui, iškastos gilesnės duobės pridarydavo daugiausiai šposų. Sraunus vandens tekėjimas išgriaudavo duobių krantus ir krintančios iš lėto žemės vandenin, keldavo panašų triukšmą lyg, kad nelai mingo gyvio įkritusio gelbėjimasi, arba kartais atrodydavo, kad kas tyčia vandenį pilsto viedrais. Šie gar sai gal atrodydavo toki keisti gal būt dėl to, kad lietūs retai pasirodydavo o paviršutinis žemės sluoksnis uždengęs akmeninį pagrindą po lietų slūgsta, beto susidarę požeminiai vandens takai, persitvarkydami nuo užgriuvusių žemių ir akmenų, vėl darydamiesi naujus kelius, griauna ir neša žemes kartu su atskeltais akmenimis sudarydami keistą bildesį, kuris dusliai traukiasi per vingiuotas pašlaites. Daug kam yra žinoma kad Brazilijos provincijose, po lietų, kartais paplauti kalnai slysta kelių kilometrų plote, o garsas vykstančios katastrofos nueina net keliasdešimt kilometrų plotu. Nuo kalnų atsipalaidavę akmens riedėdami žemyn pasiima ir kitus pakelyje, ir vėliaus raudami šimtamečius medžius kaip šipulius, skrieja kartu bedugnėn. Lietų laikas kas metai prasideda lapkričio mėn. ir baigiasi kovo mėn. Šis laikotarpis garimpieriams yra patsblogiausias nes dažnūs lietūs trugdo darbus ir atsitinka, kad kasant giles nes duobes paplauti krantai dažnai užgriūdami palaidoja arba sunkiai sužeidžia dirbančiuosius. Prasidedantys lietūs atgaivina augmeniją, nudžiūvusią žolę, kuri nereikalinga niekam, fazendose nudeginama. Žolės deginimas tęsiasi dvi savaites, nes degina ne iš karto, o dalimis. Minas Geraes taip pat Guoyas estaduose auginama daug galvijų, tad šiuo deginimo metu juos kilnoja iš vietos į vietą, dėl saugumo, nes degantys žolės plotai plečiasi gana smarkiai su didžiausiu ūžesiu eidami pirmyn persimeta net į miškų pakraščius, kasmet juos apkarpo vis po truputį, o laukuose sunaikina mažesnius žvėrelius: Daug kartų teko matyti degantys plotai nakties metu, sausos žolės plėnys iškildavo gana aukštai ore ir šviesdavo, kaip žibantys vabaliukai, o liepsnų pašvaistės raitydamos glostė kalnus ir miškų pakraščius.

(b. d.)

XXXXXXXXXXXXXXX
“LIETUVIS
— GYVENIMO VEIDRODIS.

Vietos lietuvių gyvenimas.

COMP. S. PAULO RAILWAY.

Kompanija Railway, kurią sudaro anglai, paprastai vadinama Comp. Inglez, turi ir aptarnauja daug geležinkelių, turi savo gelžkelių dirbtuves. Darbų yra mieste ir užmiesčio gelžkelių linijose, kur taisomi pylimai, perdedami pabėgiai, kasami tuneliai, daromi lietaus vandens nuleidimai ir kt. Lietuvių dirba gana daug bet jie koncentruojasi mieste įvairio se kompanijos gelžkelių riedmenų dirbtuvėse. S. Paulo Railway dirbtu vėse 1937 m. paprasti darbininkai naujokai vidutiniškai uždirbo po 1$020 seni darbininkai po 1$200 — 1$300, o specialistai po 1$800, po 2$000 ir po daugiau. Iš karto naujai įstojusiam darbininkui darbas gana sunkus, apys tovos neįprastos. Būna ir tokių, kurie pabėga. Be to, naujokai greičiau ir susižeidžia. Susirgusius gydytojas apžiūri veltui, bet kompensacija išmokama paprastai tik už dešimtį die nų; moka ir ilgiau, bet grįžus į darbą atskaito iš uždarbio.

Naujokas.

FAZ. CRESCIUMA.

Prie Mogyana gelžkelio linijos Cresciuma stoties yra ir fazenda Cre sciuma. Jos savininkas Candim Pereiro toje apylinkėje turi dar keletą nemažų fazendų, kuriose dirba po kelias dešimtis šeimų. Dirba pagal kontraktus, o socialinė ir ekonominė padėtis kiek panaši į Lietuvos dvaro kumečių padėtį, tik ten kumečiams duoda jau pagamintas javų, grūdų ir pašaro normas, o čia leidžia užsiauginti, ten dažniausia dirba ir laukią vakaro, o čia pagal kontraktą turi tinkamai atlikti pasiimtus darbus, nes jei neatliksi ar blogai atliksi, už tave švariai padarys pono pasiųsti «kameradai» (samdyti pavieniai darbininkai) ir jiems užmokės iš tavo algos.

Pagrindinė fazendos ûkio šaka yra kavos ûkis. Kiekviena darbininkų šeima gauna tiek kavos medelių, kiek gali prižiûrėti — apkaupti, nuravėti ir prinokusią kavą nubraukti. Už tûkstančio medelių priežiûrą per metus moka po 200$000, o už pribraukimą kavos maišo 110 litrų po 2$000. Be to, fazendierius kiekvienai šeimai duoda 2—4 kambarių būtą ir kurą, o tarp kavos medelių leidžia pasisodinti kukurûzų ryžių ir pupelių saviems reikalams, bet tik tiek, kad nestelbtų kavos. Duoda ganyklą ir darbininkų laikomiems gyvuliams, daugiausia laiko kiaulių ir karvių. Vištų laiko net po kelias dešimtis, bet vištas laikas nuo laiko labai išnaikina užėjusios ligos.

Turint stiprią šeimyną čia gyventi galima, tik labai nuobodu. Lietuvių šioje fazendoje esame tik Kačinskai, Marčiulioniai, Pûrai ir Janušauskai. Skaitome tik «Lietuvį» ir „Mažųjų Pasaulį", kurių turime užsiprenumeravę po du egz.

Juozas Janušauskas.

„GERIAUSI DRAUGAI" DAR PAČIOJE JAUNYSTĖJE NUVEDĖ Į KAPUS.

Gruodžio 20 d. mûsų korespondentas iš Buenos Aires oro paštu pranešė, o paskui gavome ir Argentinos lietuvių laikraščius, kurie gana kukliai paskelbė liûdną žinią, kad gruodžio mėn. iš 12 į 13 d. nakties metu ten nusišovė mok. Povilas Korsakas. Apie tai sužinojęs velionio brolis, kuris prie São Paulo turi šakarą, atvykęs į redakciją, paprašė, kad apie tragišką brolio mirtį nebûtų skelbiama nors iki Naujų Metų, nes Korsakų motina esanti ligoninėj ir tai sužinojus būtų jai mirtinas smûgis. Prašymą mes išpildėme. O dabar mûsų skaitytojams perduodame tas žinias, kurias parašė mûsų korespondentas ir ką papasakojo velionio brolis.

A. a. Povilas Korsakas gimė 1908 metais Radviliškyje Šiaulių apskr. Dar mažam esant tragiškai žuvo geležkeliečio pareigas eidamas tėvas ir mažuoju Povilu su kitais broliais teko rûpintis vyriausiajam broliui. Povilas baigęs du kursus Kedainių mokytojų seminarijos ėjo mokytojauti, bet po metų buvo atleistas. Kurį laiką dirbo kitose įstaigose, o 1934 m. pabaigoje atvyko į Braziliją pas motiną ir jau anksčiau atvykusius brolius. Nuo 1935 m. balandžio mėn. 1 d. Sporto S-gos „Lithuania" valdybai prašant, konsulas p. Dr. Mačiulis priėmė antruoju mokytoju į Dr. V. Kudirkos mokyklą S. Paulo. Bet patekęs pilnon V. Nalivaikos įtakon, kaip brolis sako, pasidarė visiškai nesuprantamas, ėmė su niekuo nesiskaityti ir jau 1936 m. birželio mėn. 13 d. iš tarnybos tapo atleistas. „Geriausių draugų" agituojamas, velionis nesiėmė kito darbo, nepriėmė nė brolių kvietimo pas juos apsigyventi ir dirbti kartu (vienas brolis turi ûkį, o antras batų dirbtuvę Mokoje), o nesuprantamai aklai klausė V. Nalivaikos ir tikėjosi, kad šis išves jį į laimės kelią. Kartais atrodė, kad jų ryšiai daugiau negu draugiški.. Bet... Nalivaika pervažiavęs į Lietuvą šiaip taip perprašė DULR valdybą ir gavo vietą Argentinoj lietuvių pradžios mokykloje. Kokioj padėty liko kun. Suginto ir a. a. mok. P. Korsako reikalai, kuriuos taip pat buvo apsiėmęs apginti, sugrįžęs niekam nesigyrė. Pagaliau Nalivaika pasikvietė velionį į Buenos Aires, kur jau esanti jam pažadėta mokytojo vieta. Brolių padedamas nuvažiavo. Bet pasirodė, kad į šią vietą Nalivaika jau pasikvietė savo žmoną. Tokiu bûdu be darbo ir be pinigų velionis apsigyveno Buenos Airės mieste. Ieškojo išeities. Stojo dirbti prie „Išvien" laikraščio nors ir už menką atlyginimą. Tikėjosi gal pateks į kitą mokyklą. Tuo tarpu mok. V. Nalivaika išvyko į Braziliją žmonos pervežti, o a. a. Korsakas pasijutęs apviltas, vargo ir bado kankinamas pasiryžo revolverio šûviu nutraukti savo nelaimingą gyvenimą. Jis nusišovė mok. V. Nalivaikos kambaryje prie Dariaus ir Girėno mokyklos Vila Castillina. Jokio laiško nepaliko. Bet tenka manyti, kad nusižudymo priežastys buvo silpna sveikata (nuolat skųsdąvosi nemiga), nusivylimas „geriausiais draugais" ir jų įtaka, iš kurios išsilaisvinti jau nebesuspėjo.

Velionis gražiai palaidotas „Išvien" ir „Argentinos Lietuvių Balso" redakcijų pastangomis.

Tebûna jam lengva svetimos šalies žemė!

Lietuvis.

LIŪDNI MŪSŲ BAŽNYČIOS REIKALAI.

Dauguma São Paulo lietuvių katalikų nudžiugo ir dabar tebesidžiaugia, kai prieš porą metų Villoj Zelinoj buvo pastatyta nuosava lietuvių bažnyčia. Tiesa ta bažnyčia nebaigta nei iš vidaus nei iš viršaus, bet vis tik džiugina širdį dėl to, kad rodosi esanti nuosava. Ne labai norėjau tikėti laikraščiams, kurie rašė, kad esą prie tos bažnyčios didelių trûkumų ne tik del statybos, bet ir didelio apsileidimo ir nešvaros tiek šventoriuje, tiek pačiame viduje. Per Kalėdų šventę ryžaus metęs darbo dieną nueiti ir pats savo akimis įsitikinti. Kai pamačiau, turiu pasakyti, kad tuose laikraščiuose labai daug nedasakyta. Ne tik baisios duobės ir nešvara šventoriuje, bet ne geresnis vaizdas ir viduje. Palipęs ant choro aukštinės pamačiau tai, kas baisu ir minėti. Ten buvo pilna ne tik dulkių, visokių šiukšlių bei saldainių popierelių, bet ir papirosų nuorûkų. Tai gi rûkoma ir, matyt, jau kelinti metai nešluota. Jeigu tai būtų ir netiesa, kad bažnyčios valymui iš Lietuvos siunčiama po 100 litų kas mėnesį, tai bent patys choristai galėtų nors higienos sumetimais bent syk per savaitę išsišluoti.

Po pamaldų išėjęs iš bažnyčios sutikau kelis savo pažįstamus, su kuriais besišnekant paaiškėjo keletas dar liûdnesnių dalykų. Teko patirti kad bažnyčiai niekas nesirûpina gauti parapijos teisių, tai yra pastatyti ją ant teisėto pagrindo. Buvusioji civilinė organizacija São Paulo Lietuvių Rymo Katalikų Bendruomenė juridiniu atžvilgiu ir de facto senai ne beveikia. Kelinti metai, kai nebeda roma susirinkimų, neberenkama ir ati tinkamose valdžios įstaigose neberegistruojama jos valdyba, nebeimama metinis veikimo leidimas (alvara do funcionamento), todel visais atžvilgiais laikoma likviduota. Vadinasi, teisiniu atžvilgiu ši bažnyčia yra mums tokia, kaip čigonų susimetimas į apleistą daržinę.

Teko nugirsti iš laikraščių, kad mûsų kunigai su Uckum organizuoja visokias kompanijas. Tai todel jie taip ir apleidžia savo tiesiogines pareigas, todel jau eina vėjais lietuvių sudėti pinigai ir į bažnyčios statybą. Jeigu kunigai nesirûpina, tai tuo rei kalu turėtų susirûpinti kiti aktingesnieji lietuviai. Juk savos bažnyčios klausimas mums yra labai svarbus tiek lietuvybės, tiek katalikybės atžvilgiu. Tuo reikalu reikia kam nors greitu laiku ir rimtai susirûpinti.

V. Kupriûnas.

P. S. Redakcija talpina šią korespondenciją, kad parodyti, jog netvarka bažnyčioje piktinasi net interioro lietuviai, kurie per šventes, atvykę į S. Paulo pas savo pažįstamus tą netvarka pastebėjo.

KODĖL NEVISUR PASIŲSTI MOKYTOJAI.

„Lietuvio" redakcija gavo nusiskundimų iš Frigorifico Anglo, kur rašoma, kad frigorifikiečiai lietuviai šiemet esą labai nuskriausti. Jie laukę mokytojo ir tikėjęsi, kad ir šiemet per atostogas iš S. Paulo jį atsiųs, bet nesulaukę. Panašios korespondencijos tilpo ir „Šviesoje", todėl redakcija tuo reikalu pasiteiravo atatinkamose įstaigose ir sužinojo, kad į provinciją siunčiami tik laisvieji mokytojai, o vedėjai turi likti ir per atostogas savo mokykloje, nes jie administruodami mokyklas visumet turi reikalų su apylinkės gyventojais ir valdžios įstaigomis. Jeigu išvyksta vedėjas, jį pareigose turi pavaduoti kitas mokytojas. Moterų taip pat nesiunčiama. Tad šiemet buvo numatyta siųsti mok. Tamoševičių ir mok. F. Girdauską. Bet mok. F. Girdauskas paskirtas vedėju į Dr. J. Basanavičiaus mokyklą. Vieton jo į Rio de Janeiro išvyko buv. tos mokyklos vedėjas Edv. Pažėra. Gi mok. J. Tamaševičių, kuris turėjo vykti į Frigoriką, Centro Maižiešiai išsiuntė su rezoliucijoms į Lietuvą...

VATOS KAINA SMARKIAI KRITO.

Iš fazendų praneša; krd vatos kaina paskutiniu metu smarkiai krito. Seniau už arobą vietoje gaudavo 15—16 milreisų, o dabar moka tik 6—7 milr. Vatos kaina krito dėl neališkios padėties tarptautinėj vatos rinkoj. Bet laukiama, kad artimoje ateity vatos kainos vėl pasitaisys. Tuo yra susirûpinę ûkininkai, kurie augina vatą savuose ûkiuose arba dirba iš pusės vatos fazendose.

Kas bus, kas nebus,
bet Lietuvis neprasus!

Pirmasis lietuvis Brazilijoj

AUŠRININKAS A. J. VIŠTALIUS.

1937 m. lapkričio 24 d. sukako šimtas metų nuo gimimo aušrininko poeto Vištaliaus, kuris dažnai vadindavos tiesiog Vištelis — Lietuvis. Šios sukaktuvės mums tuo įdomios, kad Vištelius buvo ir pirmasis lietuvis emigrantas Brazilijoj. Jis gimė 1837 m. lapkričio 24 d. Pakuonyje Marijampolės apskr. Iš pat mažų dienų buvo linkęs į mokslą ir norėjo būti kunigu. 1863 m. jis dalyvavo sukilime prieš rusų valdžią ir, sukilėliams pralaimėjus turėjo bėgti į užsienį Atbėgęs į Italiją jis įstojo į Garibaldi sukilėlių būrius, o vėliau atvykęs į Poznaniaus kunigaikštiją vedė lenkę mokytoją, bet per visą savo gyvenimą paliko geru lietuviu ir dėl to su žmona nesugyveno. Iš Poznaniaus vokiečių ištremtas Vištalius atsidûrė Brazilijoj. Tai buvo dar prieš 50 metų. Pagyvenus keletą metų dėl nesveiko vandens ir nepakeliamo klimato pasimirė du jo vaikai. Su sergančiu trečiuoju sûnumi ir žmona Vištalius išvyko į Argentiną ir apsigyveno Buenos Airės mieste, kur įsigijo nemažą turtą. Bet žmona jo, kaip lietvomano, nemylėjo. Jis pats tada rašė:

«Ach! Kaip sunku gyventi tarp svetimtaučių, kuomet neturi prie savęs nė vienos ypatos, kuri suprastų lietuvio širdies troškimus ir skausmus! Aš gyvenu lietuviška dvasia pradedant nuo kûdikystės...» — tai buvo žodžiai lietuvio patrijoto, kuris įspėja visus, kad vesdami svetimtautes pražudo savo laimę. Tas labai įsidėmėtina ir dabartiniams Brazilijos lietuviams, kurie labai linkę kurti mišrias šeimas. Juk yra lietuvaičių ištekėjusių net už juodukų, o kiek lietuvių vedė neaiškios kûno spalvos moteris?... Ir blogiausia kad lietuviai sudare mišrias šeimas dažniausia tuoj ištautėja ir tik reti atsitikimai kada savo «antrąją pusę» sulietuvina. Vištelis tai numatė jau prieš penkiasdešimts metų.

Buenos Aires šeimyninė nesantaika ir ilgesys savo gimtojo krašto suardė jo nervus ir jis pradėjo negaluoti, tapo ne visai normalus. Lenkė žmona, nekęsdama litvomano, pasiskubino uždaryti jį į beprotnamį, kur jis galutinai neteko sveikatos ir po sunkių kančių mirė. Jo sûnus būdamas motinos įtakoje greit ištautėjo, tapęs inžinierium net pakeitė savo pavardę. Pakilus žemės kainai Buenos Aires mieste jis pardavė tėvo nupirktus sklypus, tapo turtingas ir su lietuviais nieko bendro neturi.

Andrius J. Vištalius tiek Lietuvoje gyvendamas, tie būdamas jau išeivijoj buvo tvirtas nesvyruojantis lietuvis patrijotas. Jis bendradarbiavo «Aušroje» ir „Vienybej Lietuvninkų" vesdamas aštrią kovą prieš lenkus ir kitus Lietuvos priešus. Palaikė santykius su Martynu Jankum, Dr. J. Šliupu Šernu ir kt.. Jis savo raginimais daug prisidėjo prie įkûrimo Amerikoj Lietuvių Mokslo Draugijos ir Tėvynės Mylėtojų D-jos. Kaip rašytojas parašė keletą labai gražių dainų ir išvertė į lietuvių kalbą Kraševskio „Vitolio Raudą". Daug jo dainų tapo lietuvių liaudies dainomis. Taip „Op! op! kas ten? Namunėli! Ar tu mane šauki? Ar tik tykų vandenėlį pliuškendams sau plauki?" dabar dainuojama visoje Lietuvoje.

Daug plačiau norėtusi parašyti apie aušrininką Vištalių, bet trûksta daug tikrų davinių apie jo gyvenimą, tada tikiu, kad tie, kurie šį tą žino daugiau, atsilieps. Tik noriu priminti lietuviams emigrantams, kad savo tautybėje būtų tvirti, kaip tvirtas buvo ir pirmasis lietuvis emigrantas Brazilijoj Andrius J. Vištalius, kurį kai kas dar vadindavo Vištaliausku.

J-kis.

Ar ives Lietuvoje sterilizaciją?

Sterilizacija arba padarymas žmonių nevaisingais, kitaip sakant, vaisingumo atėmimas dabar jau plačiai praktikuojamas daugelyje kultûringų šalių. Ši priemonė naudojama, kad sumažinti nusikaltėlių ir paliegėlių skaičių, kurie labai apsunkina darbo visuomenę. Pirmiausia sterilizacija įsivedė kaikurie Jungtinių Amerikos Valstybių miestai, o neperseniausiai ir Vokietija, kur šis įstatymas ypač griežtai taikomas žydams. Bažnyčių vadovybės ir tibybininkų draugijos kelia protestus, kad tai esą priešinga Dievo valiai «Veiskitės, dauginkitės, pripildykite dangų, ir žemę» ir esą žiauru, bet sociologai, gydytojai ir valstybių vyrai sako, kad geriau sutrukdyti invalidų dauginimąsi, negu pripildyti ligonines ir kalėjimus...

Lietuvoje sterilizacijos įvedimo klausimas pastaruoju metu taip pat aktualus. Nesenai V. D. universiteto prof. Blažys skaitė paskaitą: „Ar reikia sterilizacijos Lietuvoje?“ Profesorius plačiai išnagrinėjęs sterilizaciją ir tuos faktus, kuriais sterilizaciją remiasi, pasisakė, kad ir Lietuvoje sterilizacija reikalinga. Sterilizacija profesoriaus nuomone turėtų būti taikoma: 1) neabejotinai psichiniai nesveikiems, kurie išleidžiami iš ligoninių 2) naujokams, kurie del silpno proto netinkami karinei tarnybai 3) nusikaltėliams, kurie teismo neapkaltinami tik del to kad jie psichiniai nesveiki — ne pilno proto (tokių Lietuvoje per metus pasitaiką apie 300). Eilėje faktų kalbančių už sterilizacijos įvedimą didžiausiu ir neabejotinu faktu profesorius laiko tai, kad silpnaprotystė visais 75 nuošimčiais p a v e l d i m a, o 25 nuoš. išprotėja dėl venerinių ligų ir alkoholio. Silpnapročių, venerikų ir alkoholikų vaikai duoda daugiausia kandidatų į ligonines, kalėjimus ir prieglaudas. Tat geriau tokius tėvus sterilizuoti t. y. padaryti nevaisingais.

P. N.

Lietuvoje gyveno moteris, kurios smegenys svėrė 2.000 gr.

Nesenai per vieną nelaimingą atsitikimą Kaune užmušta 35 metų moteris Elena Baranauskaitė — Paškevičienė. Nugabenus lavoną į Anatomijos Institutą, prof. Žemaitis ir jo asistentai nustebo, kad užmuštosios galva buvo didesnė net už normalią vyro galvą. Betirdami smegenis radę, kad jos smegenys sveria 2.000 gr. (2 kg.). Tai yra vienintėlė pasaulyje iki šiol rasta moteris, turinti tokius didelius smegenis, nes vidutiniškai vyro smegenys sveria 1357 gr., o motnrs 1245. Taigi didžiausius smegenis turėjo nesenai užmušta lietuvė. Jeigu žmonių protas pareina tik nuo smegenų didumo, tai ji turėjo būti protingiausia visame pasaulyje.

Javų ir gyvulių kainos Lietuvoje.

«Mûsų Laikraštis» praneša, kad gruodžio mėn. pirmomis dienomis didesniuose Lietuvos miestuose javų ir gyvulių kainos labai svyravo — vienur jos krito, o kitur kilo. Aukščiausios kainos buvo Klaipėdos. Kauno, Marijampolės ir Tauragės rinkose. Už rugius imant žemiausias ir aukščiausias kainas, įvairiose Lietuvos vietose mokėjo 8 — 10,50 lt., už kviečius 14 — 17 lt., už miežius 8 — 10, 50 lt., už avižas 7 — 9,50 lt., už bulves 1,50 — 3 lt.

Riebûs buliai buvo perkami mokant už centnerį gyvo svorio po 16 — 26 lt., karvės po 16 — 21 lt., lašininės kiaulės po 43 — 50 lt. už centnerį gyvo svorio, o veršiukai ir avys po 35 centus už kilogramą gyvo svorio. Žąsis pardavinėjo po 4,50 — 7 lt. ir vištas po 1,75 — 3,50 lt. štuką.

Už ûkiško sviesto kg. mokėjo po 3 — 3,20 lt., o už dešimtį kiaušinių 0,90 — 1,40 lt.

Ar žinai, kad

— Lietuvoje per pirmuosius dešimtis 1937 m. mėnesius buvo 14.242 jungtuvės, gimė 43.143 kûdikiai, mirė 25.354 asmenys ir priaugo 17.794 1936 m. per pirmus 9 mė. priaugo 21.359, o 1935 m. — 17.769.

Kad Lietuvos Vyriausybė remia ne tik valdiškų trobesių, mokyklų, bet ir bažnyčių remontus ir statybą. Be to, duodamos premijos ir už pavyzdingas jaujas, tvartus ir kitus ûkio trobesius.

Kad Japonija nori pirkti Lietuvoje linų karo reikalams. Linų pluošto pavyzdžius Lietûkis į Japoniją pasiuntė lėktuvais per SSSR.

Kad Lietuvos gyventojai per metus surûko visokių pirktų rûkalų už 30.000.000 lt., o tabako fabrikai akcyzo mokesčių valdžiai sumoka apie 12.000.000 lt.

Kad mokyklose leista šokti visi moderniški šokiai (tangai, foksrotai-bambatriniai, rombai...), tik mokytojai turi saugoti, kad mokiniai per daug nesusiglaustų.

Kad Lietuvoje yra apie 30.000 bitininkų, o dydžiausius bitynus turi žemaičiai ir dzûkai. Yra bitininkų turinčių iki 300 avilių bičių. Vidutiniškai avilys per vasara duoda 10 kg. medaus, bet duoda ir 20, 30, net 50 kg. O kaip rekordas paminėtina, kad vienas avilys davė 300 kg. medaus, bet tai retas atsitikimas.

Dr. V. Kudirkos mok. baigusieji portugalų kalbos mokytoja Ivany mokiniai su mok. vedėju L. Gaigalu, Cardoso ir mok. J. Tamaševičium.

Negyvas važiavo dviračiu.

Nesenai vienam policininkui Versalyje, Prancûzijoj, teko matyti keistą sceną. Policininkas vaikščiojo viena gatve, kuri yra nuokalni. Staiga pamatė jis atvažiuojantį priešais dviratininką. Policininko dėmesį atkreipė, kad dviratininkas važiavo dideliais zigzagals. Kai tik dviratininkas nuvažiavo pakalnėn, tuojau jis neteko lygsvaros ir su dviračiu nugriuvo Policininkas pamanė, kad pravažiavęs dviratininkas yra girtas, todėl bėgo jam padėti, o jei būtų reikalas tai ir deboklėn nuvesti. Bet koks buvo policininko nustebimas, kai pribėges jis pamatė, kad važiavęs dviratininkas buvo ne girtas, bet... nebegyvas. Policininkas tuojau paskambino gydytojui, kuris atvykęs tikrai patvirtino, kad dviratininkas yra miręs nuo širdies smûgio. Įdomiausia tai, kad gydytojas konstatavo. kad dviračiu važiavusysis mirė ne tuomet, kai nuvirto nuo dviračio, bet jis buvo miręs jau anksčiau, dar tebevažiuodamas gatve. Vadinasi, miręs žmogus dar „sugebėjo“ važiuoti dviračiu (žinoma kol dviratis pats nuo kalno bėgo.

TIK «LIETUVĮ» SKAITYDAMAS VISKĄ ŽINOSI

Lyg ir feljetonas.

Pirištas Katinas.

Rašo Dėdė Mikas.

(Tąsa iš 1 nr.)

Snsimąstė Jonas ir bijodamas kad neišrinktų kartais kokio nedoro šventojo vardo, nutarė pirma įsirašyti tik patsai, o tik paskui, pasitaręs su savo prisiega, įrašydinti jau ir būsimąjį sûnų, kuris dabar jau aiškų tikrai ateis į šį pasaulį ir ateis tiktai per centro Maižiešių malonę.

Taigi nieko nepaisydami grûdovos artyn prie stalo ir mudu — aš ir Jonas Popečka. Kol prisigrûdova jau ir saulutė žemyn nusileido. O Jonas vis mąsto apie sûnų ir vis stumia mane.

— Kaip vardas? — Klausia vyresnysis jaunesniojo pisoriaus pamoč nikas.

— Aš — Mikas, mano boba Agota, duktė Uršulė, o čia mano draugas Jonas Popečka.

— Na, gerai. Ar turi koki nors kilnojamą turta? — Klausia storasis Maižiešius. O aš tik akis išvertęs žiûriu į ji ir mislinu, jeigu visiems, manau sau, tas centras eis šitaip į kûną, kaip šitam, tai neužilgo labai pabrangs kariniai, nes jų visų pilvus jau teks vežioti... Taigi, aš žiûriu ir taip mislinu, o jis kad riktels paraudęs visas lyg gaidžio skiautarė:

— Ko mirkčioji, žioply? Sakyk: turi ar ne?

— Turiu, sakau, ponuli, kaipgi čia žmogus be turto gyvensi. Kilnojamas mûsų turtas yra du kréslai, puodas, bliûdai, torielkos ir šluota, kurią dažniausia tai mano bobula ant mano kupros kilnoja, o nekilnojamas tai — lova, stalas, sundukas ir...

— Na, gana, gana — sulaikė ma ne pats prabaščius, — ar, sako, neturi kartais plečių, aikščių, namų, ar šiaip ko nors panašesnio?...

— Neturiu, — sakau — prabaštėliau, kas biednam žmogui duos tuos namus.

— Na, gerai, sako, dabar duok puspenkto milio ir gali eiti sau namo.

— Kaip tai puspenkto? Juk gazietose gražiai buvo padrukavota, kad įnešimas tik vienas milis, o pas kui išsimokėjimas ant prestasonų po 500 reisų kas mėnesį, taip sakant...

— Mat tamsta nesupranti. Čia reikia mokėti po 1$500 nuo štukšs, o ne už visą šeimyną — paaiškino storulis.

— Na, gerai, sakau, mudu su bo ba galite skaityti ir štukomis, bet mano duktė dar tik šešių mėnesių, kokia iš jos ten štuka, tik štukelė... Tat gal pakaktų, sakau, ponuliai ir 200 reisų. Juk jai nei tijatrai, nei kliûbai dar neprieinami, pingos taip pat negeria, taip sakant, dar pieneliu minta, tat aišku, nei ligoninė, nei pa šalpa, nei savišalpa jai taip pat dar nereikalinga... — Taip papunkčiui aš pradėjau dėstyti, bet, kur tau, jie nė klausyti nenori: arba puspenkto milio, arba — ne členas!

Ką darysi, susigraibiau iš visų kišenių užprocevotus reisus ir nė tes tono nenusiderėjęs sumokėjau 4$500 ir abu su Jonu Popečką su išverstomis kišenėmis pėsti patraukėva tiesiog į Bom Retiro, nes be pinigų ir bondės neveža.

Na, ir kas toliau daryti? Parėjęs namo aš niekaip nesugalvojau, kaip čia švelniau visa tai pasipasakoti žmonai, o mano draugas Jonas Popečka vos tik išvydo savo prisiegos rûstų veidą ir kočėlą rankoje, tuoj pomėtės nustojo. Taip tikrai nustojo pomėtės. Jis užmiršo ir centro Maižiešių daromus stebûklus, ir savo nesvietišką laimę, kad, jeigu jo žmona dar kada nors gimdys, tai šį aštuntą kartą, tų stebûklų veikiama, ji jau tikrai pagimdys sûnų... Taip sûnų, auksaplaukį berniuką, kokių galima matyti tik Lietuvoje, kur aiškus mėlynas dangus ir jų akims suteikia mėlyną spalvą...

Bet Jonas Popečka taip stebûklingai viską užmiršo, kad, po kaimynų intervencijos, kočėlui grįžus į savo senąją vietą, sėdo už stalo ir pradėjo ramiai sau maišyti jau atšalusią žirnienę sriubą...

Na, ir kas toliau daryti?

Kas? — Aišku, ką gi darysi, beliko laukti pakvietimo į tijatrą arba ligoninę, o svarbiausia ta savišalpa. Taigi su Jonu Popečka ir laukiava ir dirbava... Ir mes geležį mušame ir mus geležis muša, o pakvietimo, kaip nėra, taip nėra. To dar negana. Vieną dieną grįždamas namo iš darbo girdžiu „miau... miau“ bliauna. Įsiklausiau: balsas lyg kariamo katino. Prisiartinu prie buto, nagi tas bliovimas girdėtis mano kambaryje.

(b. d.)

Mjr. S. Narušis.

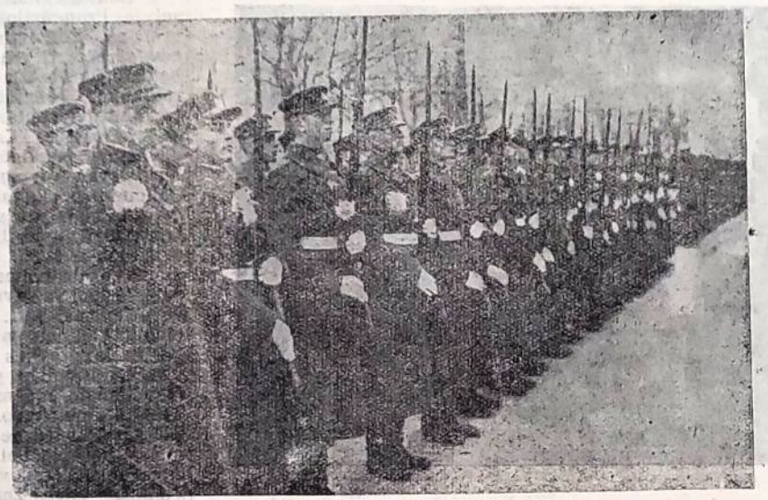
Lietuvos visuomenė gražiai pagerbė savo kariuomenę.

Retai kada taip įspūdingai ir nuoširdžiai Lietuvos visuomenė buvo pagerbusi savo kariuomenę, kaip p. m. lapkričio 23 d. Lietuvos kariuomenės 19 metų šventės sukaktuvių proga. Visuomenė ne tik gausiai dalyvavo tose iškilmėse, bet nedaug tebuvo tokių miestų ir miestelių, kur mūsų kariuomenės dalys stovi, kad joms visuomenė nebūtų įteikusi simbolinių dovanų — ginklų. Kas svarbiausia, kad tokias dovanas įteikė Lietuvos mažučiai — pradžios mokyklų mokiniai, studentai, t. y. toks Lietuvos jaunimas, kuris dar neturi savo pastovių pajamų, o vienok jų tyros Lietuviškos sielos juos paskatino tam garbingam žygiui ir jų sutaupyti cėntai parodė kitai visuomenės daliai, kad nors ir mažomis sumomis bet bendromis jėgomis daug kas galima padaryti. Toks Lietuvos jaunimo žygis jaudino tų dalių karius, kurioms jaunimas įteikė savo simbolines dovanas. Ypačiai buvo jaudinantis momentas, kada Lietuvos studentija per kariuomenės šventės iškilmes prie Karo Muziejaus įteikė Karo Mokyklai savo dovaną — ginklus. Įteikiant ginklus, studentės kariūnams prisegė po baltą gėlę. Karo Mokyklos viršininkas brigados generolas Musteikis sujaudintais žodžiais padėkojo už tokį akademinio jaunimo padarytą karišką pairiotinį supratimą ir realų darbą — savo kolegų, besimokančių Karo Mokykloje, apginklavimą. Drauge su studentais tuo metu vieną šautuvą įteikė ir Kauno miesto pradžios mokyklos Nr. 15 mokiniai. Po tų įspūdingų ir retų iš kilmių prie Nežinomojo Kareivio kapo nepaprastai papuoštomis gėlėmis ir vainikais įvyko žuvusių dėl Lietuvos laisvės pagerbimas ir susikaupimo valanda.

Tai buvo ypačiai gražus įrodymas, kad lietuvio dvasioje gyvas anų laikų atsiminimas ir visiškas savosios tėvynės gynėjų brauginimas. Gedulo maršas, kuriam griežiant buvo dedami vainikai ir gėlių puokštės dar labiau suartino gyvuosius tautiečius su Nežinomuoju Kareiviu, kurio dvasia, rodos, dar stipriau jungia drauge visus rengtis ir išlaikyti pirmųjų karžygių iškovotą nepriklausomybę. Per tas gedulingo maršo iškilmes buvo padėta labai daug vainikų ir gėlių prie Nežinomojo Kareivio Kapo. Pirmas kariuomenės vardu vainiką uždėjo kariuomenės vadas brig. gen. Raštikis, ir įgulos vir šininkas divizijos generolas Adamkevičius, Generalinio Štabo Kursų vardu — gen. štabo kursų viršininkas Karvelis, toliau vainikus uždėjo karininkų moterys — birutininkės, šauliai, savanoriai, jaunalietuviai, studentai ir visos kitos organizacijos bei atskiri asmenys. Nežinomojo Kareivio kapas paskendo vainikuose ir gėlėse. Suskambėjus Laisvės ir Kovų Varpams, visiems orkestrams griežiant ir publikai giedant Tautos Himną, saliutavo patrankų šūviai. Karo Muziejaus sodas, Duonelaičio gatvė ir aikštės buvo kimšte prikimštos visuomenės ir organizacijų. Per taip iškilmingą ir jaudinantį momentą kiekvieno lietuvio plakė širdis ir skrajojo džiaugsmo mintys jog švenčiame savo ginklo pajėgos kariuomenės 19-tąsias šventės sukaktuves, kurios dėka lietuvių tauta yra laisva ir nepriklausoma. Po tų gražių iškilmių Karo Mokyklos karūnai ir kitos kariuomenės dalių komandos bei šauliai gražiai pražygiavo pro vyriausybę ir kariuomenės vadovybę. Kas negalėjo pritilpti Karo Muziejaus aikštėje, tie galėjo klausytis įvairiose Kauno gatvėse, nes tos įspūdingos kariuomanės iškilmės buvo transliuojamos per radijo, o kariuomenės dalių komandos ir Karo Mokyklos karūnai, grįždami per Kauną, gražiai padainavo. Kariuomenės šventės iškilmės buvo atšvęstos ir kituose miestuose bei miesteliuose nepaprastai įspūdingai, nes Lietuvos visuomenė savo kariuomenei rodo nepaprastą nuoširdumą ir tą nuoširdumą reiškia savais darbais. Lietuvos visuomenėje kariuomenės atžvilgiu nėra nei partijų, nei tautybių bei kitų skirtumų. Lietuvos spauda taip pat daug prisidėjo prie kariuomenės šventės iškilmingumo, įsidėdama į savo puslapius gražių ir įvairių iš Lietuvos kariuomenės gyvenimo vaizdų, aprašydama Lietuvos kariuomenės gyvenimo ir jos darbų apžvalgas.

Kiek šventės išvakarėse, tiek ir šventės diena visi kinai davė kariams dovanai kino seansus. Gimnazijos ir mokyklos savo patalpose rengė iškilmes ir koncertus, teatrai buvo perpildyti karių ir visuomenės. Visur buvo didžiausia šventės nuotaika ir iškilmės. Radiofonas visą dieną transliavo kariuomenei skirtą ir jai specialiai įvairių organizacijų parengtą programą.

Vytauto Didžiojo Karo Muziejuje buvo iškilmingas posėdis, kuriame atitinkamas kalbas pasakė Respublikos Prezidentas A. Smetona ir kariuomenės vadas generolas Raštikis. Vėliau gražios iškilmės su koncertine dalimi įvyko Karininkų Ramovėje, kurioje dalyvavo irgi Respublikos Prezidentas A. Smetona, Ministeris Pirmininkas J. Tubelis, Seimo Pirmininkas inž. Šakenis, Užsienių Reikalų Ministeris Lozoraitis, generolai, aukštieji karininkai ir kviestieji svečiai. Ypač laikinoji sostinė Kaunas buvo gausiai iliustruotas ir gražiai tautinėmis vėliavomis pasipuošęs. Taip gražiai nuoširdžiai ir įspūdingai visa Lietuva atšventė savo kariuomenės 19 metų sukaktuvių šventę ir tuo savo nuoširdumu dar labiau prisidėjo prie kariuomenės geros nuotaikos pakėlimo.

Lietuvos studentės apkaišė karius gėlėmis įteikiant ginklus prie Karo Muziejaus.

DIDELĮ DŽIAUGSMĄ SUTEIKSI SAVO GIMINĖMS BEI DRAUGAMS LIETUVOJE IR KITUR, JEI UŽSAKYSJIEMS „LIETUVĮ“ 1938 METAMS.

Nepaprastas Catedral Medikamentu Laimėjimas.

(Iš Brazilijos augmenijos)

Ar Tamsta pažisti Catedral Augmenijos Medicinos veikimą? Pasistenk kuogreičiausiai pažinti, nes augmenijos medicinos veikimas yra tiesiog stebūklingas — geriausiai gydo įvairiausias ligas bei visokius negalavimus.

Daliname veltui visiems mūsų vadovėlį «KAIP GYDYTI AUGMENIJOS VAISTAIS» vokiečių, portugalų, ispanų, japonų ir anglų kalbomis, kuriame aprašyta visų ligų išaiškinimai ir nurodymai, kaip jas gydyti augmenijos vaistais.

Pharmacia Cathedral Praça da Sè, 94-C S. Paulo

SERGANTIEMS VISADA NAUDINGA PASINAUDOTI ČIA SKELBIAMAIS VASTAIS

Tel. 2-4251

SIOMS LIGOMS NAUDOJAMI	SITIE VAISTA
Akių ligos ir trakoma	COLLYRIO CATHEDRAL
Plaučių ligos ir šlapumo rūkstis	CALCIO „
Inkstų, pusiės ir šlapumo takų ligos	HEPATICO „
Ivairių rūšių dizinterija	ANTI-DYZENTERICO „
Kosulys ir nervų negalavimai	CALMANTE „
Pilvo ir vidurių sugedimas	ANTI-DYSEPTICO „
Niežėjimas, egzema ir odos ligos	UNGUENTO „
Maleta ir geltonasis drugys	COMPOSTO „
Gripas ir galvos skausmai	ANTI-GRIPPAES „
Laringitas, faringitas ir dizenfektatorius	ANTISEPTICO „
Egzema ir užkrečiamos odos ligos	ASSUCAR „
Moterų ligos ir menstracijų regul.	REGULADOR „
Kirmelės ir geltligė	VERMIFUGO „
Sustiprinamieji paskatinamieji vaistai	GUARATON „
Širdis, cirkuliacija ir arterijos sklerozas	HYPOTENSOR „
Vidurių užkietėjimas, inkstai ir jaknos	PASTILHAS LAXATIVAS „
Gonorrhea (triperis)	ANTI-BLENORRHAGICO „
Reumatizmas	ANTIREUMATICO „
Kosulys ir plaučių negalavimai	PEITORAL „
Inkstų, pilvo ir šlapumo ligos	DIURETICO „
Epilepsia ir jos pasėkos	SEDATIVO „
Kraujo valytojas	ANTILUETICO „

Lietuviai!

Pasinaudokite sklypų išpardavimu VILLA LUCIA, Villa Prudente priemiesčio srityje, kur greitu laiku bus statoma Lietuvių Amatų Mokyklą.

Sklypai ilgalaikiam išsimokėjimui geriausiomis sąlygomis. Duodame medžiagą namų statybai.

Mėnesiniai mokėjimai po 30$000.

CENTRALINĖ RAŠTINĖ A. FELMANAS (savininkas) PRAÇA DA SÈ, 39 SOB.

K. VOSYLIAUS FOTO STUDIJA

Baigusio Meno ir Fototechnikos Institutą Berlyne

RIO DE JANEIRO, RUA DO PASSEIO NR. 42, Sala 4, Tel. 42-2657.

Daromos vairios meniškos ir fototechniškos fotografijos. Lietuviam didelė nuolaida. Didelis Brazilijos vaizdų nuotraukų pasirinkimas.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS

DR. WLADIMIR DE THIMÉ

Rua Direita Nr. 2. Telef. 2-6255

Pašalina visas kliūtis juridinėje srity. Kas turite reikalą brazilų įstaigose, kreipkitės į advoką De Thimé. Daro dokumentų vertimus į interiorą, prt siunčiant norimus išversti dokumentus ir 25$000 pinigais.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išieškalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v.
Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų
Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobų ir t. t...

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.
Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.
Ladeira Porto Geral 12 sobr.
(kampas Boa Vista ir 25 de Março)
2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontraktus, viso kius liūdijimus ir t. t.

Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

Skilvis ir Kepenys

Moderniškas, greitas ir tikras gydymas skilvio ir Kepenų specialisto

BE OPERACIJOS

Vidurių skausmai, skilvio išsiplėtimas, protinis nusilpnėjimas, sifilio ligos, skilvio uždegimas, rūgymas, skilvio votys, įvairūs dieglial ir kitos ligos pagydoma be operacijos. Įvairios **moterų ligos gydomos** irgi **be operacijos, tik su inžeksonais.** Jei sergi, tai šiandien pat kreipkis pas **DR. PAULO LICCIARDI, Santa Casa gydytoją ir chirurgą.**

Priėmimas nuo 11 iki 12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Rezidencia ir Konsultorija: Rua Silva Pinto, 444. (Bem Retiro).
Tel.: 5-4175 — São Paulo.
PASTABA. Vyksta namus bile valandą dieną ir nakt

RŪKYTOJŲ DĖMESIUI

Charutaria Tra ant Praça do Correio Nr. 54, São Pau o, siūlo 1 kilogramą (apie 1000 štukų aromatiškų ir silpnų cigariečių tik už 10$000.

Pavieniais numeriais „Lietuvi" nusipirkti galima: S. Paulo miest.

Luz stoties kioske, prie centralinio pašto laiptų ir kampo, Josė Paulino vaistinėje, Baužio krautuvėje, prie Luz tilto kioske, Sorocabana stoties kioske, ant Largo da Sė prie laikrodžio ir Villa Prudente bondės sustojimo vietos kioske, Vila Zelinoje Vigelio krautuvėje, ant rua da Moóca ir av. Paes de Barros laikraščių kioske, Vila Anastazijoj Kirilausko krautuvėje, Menkaičio krautuvėje priešais Klabin popieriaus fabriką bei pas atskirus platintojus.

SANTOS MIESTE: Stoties kioske.

RIO DE JANEIRO MIESTE: «Vilnies» S-gos patalpoje, Praça Tiradentes 46 ir ant Largo da Lapa ir Avenida Mém de Sá kampo laikraščių kioske.

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo

Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktikos. — Blombuoja dantis už 10$000 su porcelena, arba si dabru. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5$000. Atidaryta dieną ir nakti. —

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO"

Įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447 (sen n.111)

Tel. 4-5576 São Paulo.

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

SKUBĖKITE SIUSTI PINIGUS UŽ «LIETUVIO» PRENUMERATĄ 1937 METAMS.

Laivakortės į Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą

Bage	8. 12	37.
Jos. Charlotte	31. 12	37.
Astrida	29. 1	38.

Kainos pigios.

Parduodame laivakortes pigiausiomis negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais išeivybės klausymais. Negalintiems atvykti į São Paulo į užklausimus atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą tiesiai per Lietuvos Banką.

Perkame ir parduodame doleriu ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas greitas ir sąžiningas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E C-IA Įkurta 1900 m.

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai
Įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

Ivairios žinios

Kaip S. Paulo sutiko 1938 m.?

Nepaisant kad veikė karo stovis Naujų Metų išvakarėse visame mieste buvo gyvas judėjimas. Daugelis gatvių buvo tiesiog nepereinamos. Vienur kitur pasirodė karnavališkos eisenos. Visur griežė muzika, skambėjo dainos, kriokė garsiakalbiai. 12 val. nakties Av. Paulista — Av. Tiradentes įvyko tradicinės bėgimo lenktynės, kurios sanpauliečiams yra lyg simbolis naujų metų pradžios. Tik po šių lenktynių prasidėjo N. Metų tostai, taip sakant, užvirėgyvenimas baruose, restoranuose ir kavinėse. Lietuviai ypatingų «sutikimų» nerengė, tik vienur kitur buvo pašokimai Bet... 1938 metų tekanti saulė jau ne visus rado linksmus. Turėjo darbo ir policija. Iš lietuvių areštuota tik keli. Jų tarpe ir žinomas dainininkas Petras Jurgutis, kuris baruose ir kabaretuose dainuodamas pelnėsi sau duoną. Sako, areštuojas už ekstranžeirų kalbomis dainuotas dainas, kurias tvarkos dabotojai įtarę esant nedainuotinomis.

«SANCT MICHAEL»

(Šv. Mykolas).

Šiomis dienomis S. Paulo vokiečiai išleido naują žurnalą - revistą, kuriame yra dąu beletristinių ir religinių straipsnių. Jis padarė didelį įspūdį vokiečių kolonijoj, o svetimiesiems tuo įdomus, kad gana rimtas.

«Sanct Michael» direktorium yra Dr. Luiz Gonzaga Lenz, o redaktorius Carlos Lustig von Prean.

Trumpai iš Visur.

— J. A. V. pradėjo tikras ginklavimosi lenktynes, ko anksčiau nie kad nedarė. Jau statoma daug didžiulių karo laivų, o dar daugiau esą įtraukta į naują ginklavimosi planą.

— Japonai skelbia, kad Chang-Kai- Čhekas jau norįs prašyti taikos bet Anglai skelbia, kad dar neprašo...

— Rio de Janeiro ir Nictheroy atidengti komunizmo lizdai. Areštuota ta 40 asm. Jų tarpe yra du inžinieriai ir kitų specialistų.

— Ispanijoj šalčiai ir sniegas trukdo karo veiksmus. Labiausiai nukenčia Franco atsigabenti Afrikos maurai. Jų tarpe tikra panika, o Algire maurų tėvynėje taip pat neramu. Bet prie Teruel nacionalistai vis spaudžia vyriausybininkus.

— Praėjusiais metais S. Paulo est. eksportavo 155 mil. kg. vatos. O laranžių iš visos Brazilijos eksportuota 5.325.228 dėžės.

— Lietuvis V. Mikėnas ketvirtoj vietoj. Anglijoj vykstančiam tarptautiniam šachmatų turnyre liet. V. Mikėnas turi 5 taškus ir stovi ketvirtoj vietoj. Anglų čempijonas turi 6 1/2. Daugiausia turi Samuel Rachewski— 7 taškus.

SKELBKITĖS
TIK „LIETUVY“

AKYS — BRANGIAUSIAS JŪSŲ TURTAS

Saugokite jas. Siandien pat užeikite į FOTOPAN, kur nusipirksite geriausius, moderniškus aliuius pigiausiomis kainomis.

FOTOPAN taip pat turi didžiausį pasirinkimą foto aparatų, visokių irankių ir medžiagų fotografijai. Filmų ir stiklų ryškinimas, kopios ir t. t.

Kiekvienam klijentui, atėjusiam su šiuo skelbimu darome specialę 10% nuolaidą.

FOTOPAN, Avenida São João, 340
(prie centr. pašto)

Sparčiai auganti „Lietuvio“ prenumeratorių šeima.

1938 metams «Lietuvį» užsisakė ir pinigus jau prisiuntė šie Prenumeratoriai:

Pranas Daukša
Juozas Kiaušinis
Petras Merkys
Rapolas Žadeikis
Balys Jasanavičius
L. Majienė
Kazys Šimkevičius
V. Martusevičius
Kazys Bacevičius
P. Kuncė
L. Kuncė
Viktoras Zûbelis
Vincas Klimeika
V. Pakalnis
Petras Mielis
Juozas Rasimavičius
Kazys Satas
Marija Lazauskaitė
Vincas Zumas
J. Dymša
Jurgis Usackas
Juozas Bortkevičius
Henrikas Guzikauskas
Antanas Narijauskas
V. Juškėnas
Juozas Derenčius
Stanislovas Pietukauskas
T. Čiuvinskaitė
Juozas Kujavas
Jonas Mackus
P. Bublys
Aleksas Vaitkûnas
Juozas Ališauskas
G. Bosaitė
Aloizas Sodonis
S. Blažys
Antanas Gailiûnas
Jonas Zûbelis
A. Gailiûnas (Liet.)
K. Damkevičius
Pranas Janušauskas

(B. d.)

Sąmoningos klaidos.

Jau antri metai p. Eleksandras Bumblis (Bumblys?) leidžia «Brazilijos Lietuvių Kalendorių». Pernai išleido gan mažą, šiemet didesni ir švariau paruoštą. Kalendoriuje yra daug paveikslų, kurių dauguma paimta iš vaikų laikraščio «Mažųjų Pasaulis», iš «Lietuvio» ir kitų laikraščių. Iš kur paskolintos klišės, nepažyméta, nes taip daro visi Brazilijos lietuvių laikraščiai. Ši vaginėjimo mada turėtų būt panaikinta. Bet, blogiausia, kad šiemet A. Bumblio kalendorius paverstas jau nebe kalendorium su tiksliomis informacijomis, bet agitacine brošiûrėle, už kurią mokėti pusantro milreiso ir leisti klaidinti save, jau neapsimoka.

Visiems gerai žinoma, kad S. Paulo yra kompanija, kuri neaiškių tikslų siekdama, per «L. Aidą B.» ir «Šviesą» visaip stengiasi įrodyti, kad mûsų mokyklos blogoj padėty. Todel kada jie, nesistengdami kuo nors padėti, tik ilgais liežuviais mala, mes visai nekreipiame dėmesio, bet kada tie pliauškalai pakartojami A. Bumblio kalendoriuj, kuris turėtų būti bešališkas, turime nors dalinai atitaisyti. Taip str. «Po dešimties metų» rašoma: «Kiekvienus metus svetimtaučių vaikų skaičius lietuviškose mokyklose didėja, o lietuvių vaikų skaičius mažėja. Šiais metais priskaitoma apie 30 procentų svetimtaučių vaikų ir apie 5-10 proc. lietuvių vaikų, kurie lanko lietuviškoje mokykloje tik portugalų kalbos pamokas. Tas skaičius irgi didėja» ir t. t. Reiškia iš mûsų mokyklas lankiusiu 500 mokinių apie 150 pagal kalendoriuj paduotas žinias yra nelietuviai. O tuo tarpu kitataučių tėvų vaikų mûsų mokyklose buvo tik apie 40. Seniau jų skaičius buvo daug didesnis. O gal būt lietuviukai gimę Brazilijoj jau priskaityti prie nelietuvių, tada būtų dar pamažyta, nes čia gimusių lietuviukų mûsų mokyklas lanko apie du šimtus. O lietuviukai tik portugališkas pamokas lanko tik tie, kuriems lietuviškai mokytis pradžios mokslo įstatymu dar draudžiama (nesulaukę reikiamo amžiaus), arba kurie lietuviškai jau anksčiau mokyklą baigė. Tiesa prieš porą metų mûsų mokyklose svetimtaučių buvo gana daug, dabar dar žymus skaičius yra «Maironio» mokykloje, bet nuosekliai einama prie to, kad lietuviškos mokyklos būtų tik lietuvių vaikams. Tat A. Bumblio kalendorius tiesiog apsimelavo.

Ką nors rašant, ypač paduodant skaičius, reikėtų juos imti iš knygų, bet turi būt gėda juos prasimanyti. Bet kalendoriaus redaktoriams, matyt, rûpėjo ne tiksli bešališka informacija, o pradžioj išvardintos chebros neaiškus biznelis, kurio jie visokiais būdais siekia... Tik gaila, kad p. A. Bumblys, kuris savo kalendorių gana švariai išleido, per daug pasitikėjo redaktoriais.

T. K. N.

Bolsa de Estabilisação Limitada

MATRIZ — SÃO PAULO
AUTORIZADA E FISCALIZADA PELO GOVERNO FEDERAL — CARTA PATENTE Nº. 134
RUA LIBERO BADARO, 94-6. -- Tel: 2-2283 -- CAIXA POSTAL 4.126
SKYRIAI, AGENTŪROS, INSPEKCIJOS IR REPREZENTANTAI VISOSE BRAZILIJOS ESTADOSE IR APSKRITYSE

REZULTATAI PREMIJŲ PASKIRSTYMO, ĮVYKOSIO 1937 METŲ LAPKRIČIO 27 D.
PAGAL FEDERALINĘ LOTERIJĄ.

Federalinės loterijos 1-sios premijos Nr. 19206, 2-sios 10615.
„BOLSOS“ PIRMOSIOS PREMIJOS NUMERIS 59.206.

PLANAS „UNIÃO“

DIDŽIOSIOS PREMIJOS		GALUNĖS	
1.o Premio 59206	40:000$000	Titulų galūnės 9206 laimėjo	5:000$000
2.o Premio 69206	30:000$000	Titulų galūnės 206 laimėjo	500$000
3.o Premio 79206	20:000$000	Titulų galūnės 06 laimėjo	20$000
4.o Premio 89206	15:000$000	Titulų galūnės 6 laimėjo	10$000
5.o Premio 99206	10:000$000		

PLANO „FEDERAL“

DIDŽIOSIOS PREMIOS		GALUNĖS	
1.o Premio 59206	25:000$000	Titulų galūnės 9206 laimėjo	1:000$000
2.o Premio 69206	10:000$000	Titulų galūnės 206 laimėjo	100$000
3.o Premio 79206	5:000$000	Titulų galūnės 06 laimėjo	10$000
4.o Premio 89206	3:000$000	Titulų galūnės 6 laimėjo	5$000
5.o Premio 99206	2:000$000		

Mûsų premijos laimėtojams išmokamos S. Paulo estado valdžios apolisais (paskolos lakštai), kurie duoda 5% palûkanų ir gali laimėti stambias premias 1000.000$000, 500, 100 ir 10 tûkstančių milr. Laimėtas apolisų premijas ir nuošimčius už apolisus garantuoja ir išmoka São Paulo estado valdžia.

Visi, kurie turi mûsų titutulus su laimėtomis premijomis gali kreiptis į mûsų centralinę raštinę. Esame visada pasiruošę patarnauti ir išpildyti tą, ką pažadame publikai.

Siandien pat įsigykite „Bolsa de Estabilisação“ titulus ir jûsų ateitis bus užtikrinta. Prašykite informacijų per telefoną 2-2283 A BOLSA DE ESTABILISAÇÃO LIMITADA, RUA LIBERO BADARÓ 94 6-o andar.

SEKANTIS PREMIJŲ PASKIRSTYMAS ĮVYKS GRUODŽIO 29 DIENĄ 1937 m.
TEN PAT REIKALINGI AGENTAI PROVINCIJOSE MIESTUOSE IR MIESTELIUOSE

L. R. Konsulatas skelbia.

Romualdo Višniausko gyv. Ribeirão Preto, rua Dr. Lojola 67, pranešimą, kad ten pasimirė lietuvis POVILAS ROMAŠKA, kuris paliko sklypą, namus ir kiek pinigų. Jo brolis Mačislovas gyvenąs S. Paulo.

ANT. SADZEVIČIUS, jo ieškojusios Veronikos Sadzevičiutės tėvas, patsai buvo atvykęs į redakcija ir pranešė, kad jis esąs sveikas ir gyvenąs rua Prates 482, S. Paulo.

R. MIKNIŪNAS prašo pranešti, kad jo adr. yra: Amazonas est. Teffe, jis dirba miškuose. Com. Nardamericana.